

Počet smrtelných pracovních úrazů se v loňském roce udržel na nejnižší úrovni za posledních 20 let

Opava, 19. července 2023 – V roce 2022 došlo ke stejnému počtu smrtelných pracovních úrazů jako v předchozím roce 2021 a zůstává tak na nejnižší úrovni za posledních dvacet let. Celkem 83 smrtelných pracovních úrazů bylo nahlášeno na oblastní inspektoráty, Český báňský úřad zaznamenal v loňském roce 5 smrtelných pracovních úrazů. Celkem tedy došlo v roce 2022 v České republice k 88 smrtelných pracovních úrazům. Zahraniční pracovníci se na celkovém počtu smrtelných pracovních úrazů podílejí necelými 20 procenty. Ke třem smrtelným pracovním úrazům došlo při činnostech vykonávaných v zahraničí.

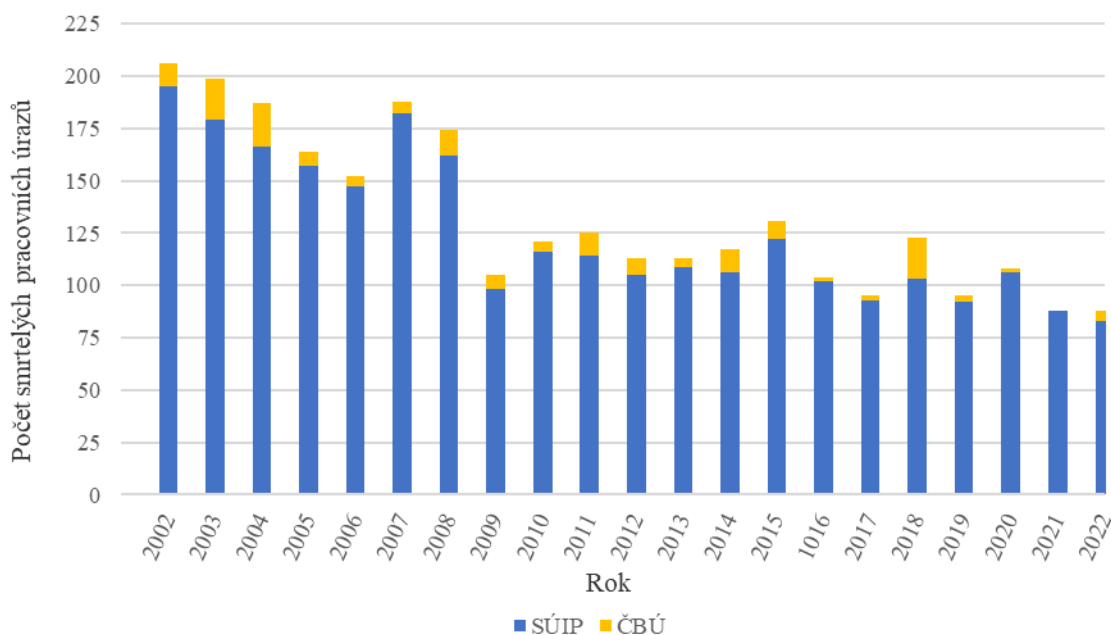
V tabulce a grafu naleznete vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů za posledních 20 let, tedy od roku 2002, kdy bylo zjištěno celkem 206 smrtelných pracovních úrazů, až po předloňský a loňský rok s 88 případy. Celkový počet za roky 2021 a 2022 je stejný, nicméně v loni došlo k poklesu smrtelných pracovních úrazů zaznamenaných Státním úřadem inspekce práce z 88 takovýchto případů v roce 2021 na 83 případů v roce 2022. Naopak Český báňský úřad v roce 2022 zaznamenal (ve srovnání s rokem 2021, ve kterém nebyl zaznamenán žádný smrtelný pracovní úraz) nárůst počtu smrtelných pracovních úrazů o 5 takovýchto případů.

Rok	SÚIP	ČBÚ	Celkem
2002	195	11	206
2003	179	20	199
2004	166	21	187
2005	157	7	164
2006	147	5	152
2007	182	6	188
2008	162	12	174
2009	98	7	105
2010	116	5	121
2011	114	11	125
2012	105	8	113
2013	109	4	113
2014	106	11	117
2015	122	9	131
2016	102	2	104
2017	93	2	95
2018	103	20	123
2019	92	3	95
2020	106	2	108
2021	88	0	88
2022	83	5	88

Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů za období let 2002–2022

Z dlouhodobého hlediska lze pozorovat pozitivní trend pozvolného snižování počtu smrtelných pracovních úrazů, přičemž největší meziroční pokles byl zaznamenán mezi léty 2008 a 2009, kdy došlo meziročně ke snížení počtu smrtelných pracovních úrazů o 69 případů. V roce 2021 došlo

k rovněž výraznému poklesu smrtelných pracovních úrazů, a to ze 108 takovýchto případů v roce 2020 na 88 případů v roce 2021.

Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů v letech 2002–2022

Smrtelné pracovní úrazy podle krajů

Z pohledu regionálního, tj. podle místa, kde k úrazu došlo, se nejvíce smrtelných pracovních úrazů stalo v krajích Jihomoravském (13), Moravskoslezském (13) a Jihočeském (9). K pouze dvěma smrtelným pracovním úrazům došlo v krajích Libereckém, Královéhradeckém a Olomouckém.

Kraj, kde k úrazu došlo	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Hl. m. Praha	8	9	7	9	10	5	3	7
Středočeský kraj	17	10	15	21	12	9	11	6
Kraj Vysočina	7	4	7	6	7	7	3	4
Jihočeský kraj	4	8	7	8	6	8	7	9
Plzeňský kraj	13	10	5	5	2	11	8	7
Karlovarský kraj	3	2	2	3	2	2	2	4
Ústecký kraj	16	8	8	11	7	18	10	8
Liberecký kraj	5	2	0	2	5	1	3	2
Královéhradecký kraj	9	5	2	1	8	8	3	2
Pardubický kraj	6	4	5	5	5	5	4	3
Jihomoravský kraj	5	8	10	13	10	14	12	13
Zlínský kraj	6	9	4	7	3	3	5	5
Olomoucký kraj	14	8	5	5	4	3	7	2
Moravskoslezský kraj	4	11	12	23	7	8	8	13
zahraničí	14	6	6	4	7	6	2	3
Celkem smrtelných pracovních úrazů	131	104	95	123	95	108	88	88

Počet smrtelných pracovních úrazů v letech 2015–2022 podle místa úrazu

Zdroje smrtelných pracovních úrazů

Nejčastějším zdrojem byla *pozemní vozidla a ostatní dopravní prostředky* (19 smrtelných pracovních úrazů), převážně šlo o dopravní nehody. Smrtelnými pracovními úrazy, které vznikly při dopravních nehodách dopravních prostředků na veřejných pozemních komunikacích, se inspekce práce v rámci své kontrolní činnosti nezabývá, na rozdíl od pracovních úrazů, ke kterým došlo při provozu dopravních prostředků na účelových komunikacích a v neveřejných prostorách (například areál firmy). Druhým nejpočetnějším zdrojem vzniku smrtelných pracovních úrazů byla kategorie *budovy, konstrukce, povrchy nad úrovní země* (14), kdy se jedná především o úrazy vzniklé při pádu nebo sesunutí ze schodů, žebříků, výstupů, střech, teras, plošin a ostatních vyvýšených míst. Mezi třetí nejčastější zdroj smrtelného pracovního úrazu patří *živé organismy a lidské bytosti* (10 smrtelných pracovních úrazů). Zdrojem tohoto úrazu byly např. živá domácí a hospodářská zvířata, lidé, pády celých stromů nebo vymrštění jejich napružených částí.

Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů podle vztahu k zaměstnavateli

Shodně s předchozími lety bylo v roce 2022 nejvíce smrtelných pracovních úrazů zaznamenáno u zaměstnanců v pracovním poměru (62 úmrtí), případně u osob vykonávajících dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr, jakými jsou dohody o provedení práce či dohody o pracovní činnosti (12). Méně častěji pak docházelo ke smrtelným pracovním úrazům u osob vykonávajících činnosti nebo poskytující služby mimo pracovněprávní vztahy (typicky se jedná o osoby samostatně výdělečně činné – 9 úmrtí). V roce 2022 nebyl nahlášen ani jeden případ smrtelného pracovního úrazu u zaměstnance agentury práce dočasně přiděleného k výkonu práce u uživatele.

Vztah k zaměstnavateli	Rok						
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
						SÚIP	ČBÚ
Zaměstnanec v pracovním poměru	73	95	78	86	66	62	5
Zaměstnanec zaměstnaný na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr	11	11	11	9	17	12	0
Zaměstnanec agentury práce nebo dočasně přidělený k výkonu práce	2	5	0	1	0	0	0
Osoba vykonávající činnosti nebo poskytující služby mimo pracovněprávní vztahy (§ 12 zákona č. 309/2006 Sb.)	9	12	6	12	5	9	0
Celkem smrtelných pracovních úrazů	95	123	95	108	88	88	

Vývoj počtu smrtelných pracovních úrazů podle vztahu k zaměstnavateli

Příčiny smrtelných pracovních úrazů

Podobně jako v předchozích letech, i loni se nejvíce smrtelných pracovních úrazů stalo v důsledku *špatně nebo nedostatečně odhadnutého rizika*, a to přesně v 75 procentech případů (66 úmrtí). Další významnou příčinou byly *Používání nebezpečných postupů nebo způsobu práce včetně jednání bez oprávnění, proti zákazu, prodávání v ohroženém prostoru* (8 úmrtí). Ostatní kategorie příčin pracovních úrazů jsou v záznamech o smrtelných pracovních úrazech uváděny v mnohem menší míře.

Příklady smrtelných pracovních úrazů

Doprava

V areálu bývalého JZD, byl nalezen řidič bez známek života, vklíněný mezi pootevřenými dveřmi kabiny nákladního vozidla AVIA a sloupkem plotu. Vozidlo bylo plně naloženo uhelnými briketami. Šetřením bylo zjištěno, že řidič poté, co naložil vozidlo s kontejnerovou nadstavbou uhelnými briketami, nastartoval a kousek popojel uvnitř v areálu firmy. Pak zastavil, vyřadil rychlost a zatáhl ruční brzdu. Vystoupil a snažil se páčidlem zarazit pojistku, která slouží k zajištění velkoobjemového kontejneru proti samovolnému uvolnění. Nečekaně došlo k rozjetí plně naloženého vozidla, které stálo mírně z kopce. Lze předpokládat, že řidič se snažil do vozidla naskočit a zastavit ho, přičemž vozidlo vyjelo ze šterkové cesty na trávu a narazilo do oplocení a keře a tím došlo k sevření těla řidiče mezi dveře a kabinu vozidla.

Dřevozpracující průmysl

Úrazem postižený zaměstnanec prováděl pomocné práce při pořezu dřeva (kulatiny) na kotoučové kmenové pile, přičemž uvedenou práci vykonával společně se svým zaměstnavatelem (podnikající fyzickou osobou). V průběhu pracovní činnosti (úklidu odkor v okolí stroje) došlo k zachycení úrazem postiženého zaměstnance kotoučovou kmenovou pilou, konkrétně pohybujícím se vozíkem pilové hlavy a jeho následnému kontaktu s řezným nástrojem, což mělo za následek vážná poranění s následkem smrti.

Zemědělství

V dopoledních hodinách ošetřovatelé nakládali skot do automobilu, který měli následně převážet. Úrazem postižený zaměstnanec chtěl jít sdělit svému kolegovi nějaké informace. Ač byl postižený několikrát upozorněn, aby nechodil do prostoru mezi smykový nakladač a zábranu kotce, za kterou procházeli býci, přesto touto cestou šel, aby sdělil informaci kolegovi. Smykový nakladač stál v místě, kde byla napáječka. Býci v tomto prostoru mohli prostrčit hlavu. Jeden býk přišel k prostoru napáječky, prostrčil mezerou hlavu a narazil úrazem postiženého zaměstnance na smykový nakladač, čímž mu způsobil zranění neslučitelná se životem.

O Státním úřadu inspekce práce (SÚIP)

Státní úřad inspekce práce je orgán státní správy, jehož úkolem je kontrola dodržování povinností plynoucích z pracovněprávních předpisů, včetně předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. SÚIP má své sídlo v Opavě a je řízen Ministerstvem práce a sociálních věcí České republiky. Pod SÚIP spadá 8 oblastních inspektorátů práce: OIP Hlavní město Praha, OIP Středočeský kraj, OIP Jihočeský kraj a Vysočina, OIP Plzeňský a Karlovarský kraj, OIP Ústecký a Liberecký kraj, OIP Královéhradecký a Pardubický kraj, OIP Jihomoravský a Zlínský kraj, OIP Moravskoslezský a Olomoucký kraj. Kromě kontrol patří k základním úkolům Úřadu i inspektorátů poradenská, konzultační a osvětová činnost. Činnost SÚIP a inspektorátů se řídí zákonem č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

Mgr. Richard Kolibač
tiskový mluvčí SÚIP
775 863 764

Richard.Kolibac@suip.cz